



О Б Щ И Н А Ш У М Е Н

9700 гр. Шумен, бул. "Славянски" № 17, тел./факс: 054/800400,

e-mail: mayor@shumen.bg, <http://www.shumen.bg>

ISO 9001:2008 ISO 14001:2004 OHSAS 18001:2007

О Т Ч Е Т

ОТНОСНО: Изпълнението на Програма за управление на отпадъците и Програма за намаляване нивата на замърсителите в атмосферния въздух и достигане на установените норми на ФПЧ₁₀, за 2015 г.

I. Програма за управление на дейностите по отпадъци

Програмата за управление на отпадъците на Община Шумен 2015 - 2020 г. (ПУО) е разработена на основание чл. 79 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО). Програмата е изготвена в съответствие със Заповед № РД-211/ 31.03.2015 г. на министъра на околната среда и водите за утвърждаване на „Методически указания за разработване на общински и методически указания за разработване на регионални програми за управление на отпадъците за периода 2015-2020 г.“

ПУО включва в обхвата си отпадъците, които са в рамките на ЗУО и в същото време управлението им е от компетенциите на общинските власти:

- битови отпадъци;
- строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- производствени отпадъци - утайки от ГПСОВ;
- опасни отпадъци от домакинствата.

Програмата обхваща всички задължения на местната администрация за третиране на отпадъците, произтичащи от Закона за управление на отпадъците (ЗУО). В нея се включват мерките за предотвратяване образуването на отпадъците, събирането, транспортирането, третирането, оползотворяването и обезвреждането на различните потоци отпадъци, образувани от жизнената дейност на гражданите, както и от административни, търговски, промишлени и други източници.

В съответствие с новата политика за управление отпадъците и въведената йерархия, настоящата програма определя рамката за поетапно достигане на следните цели, съответстващи на Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. (НПУО):

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.
- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им.
- Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.
- Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

За изпълнението на целите са разработени следните подпрограми, а те се осъществяват чрез планове за действие и набелязаните мерки към тях:

- Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци,
- Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло,
- Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците.
- Подпрограма за прилагане на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.
- Подпрограма за изпълнение задълженията на общината с оглед изграждане на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци.
- Подпрограма за отпадъците от утайки от ГПСОВ
- Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци.
- Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.

Предотвратяване образуването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-общо, предотвратяване на отпадъци означава да не възникват отпадъци, тъй като веднъж възникнал, отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество чрез депонирането, изгарянето, рециклирането. В тази посока от набелязаните мерки в подпрограмата, през отчетния период бе провеждане на информационни кампании за предотвратяване на образуване на битови отпадъци, чрез ел.страница на общината, листовки, образователни кампании с учаци. Такава кампания бе проведена съвместно с организацията по оползотворяване „Екопак“ АД и СОУ „Трайко Симеонов“ в град Шумен. За намаляване на

образуваните отпадъци е въведеното организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци на територията на град Шумен и населените места от общината.

В изпълнение на „Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло“ Община Шумен има сключени договори с организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки - „Екопак България“ АД за северната част на град Шумен в 83 точки по три броя цветни контейнери и с „Булекопак България“ АД за южната част на град Шумен и 15 села в 117 точки по три броя цветни контейнери. Съгласно тези договори се извършва разделно събиране на отпадъци от опаковки от пластмаси, хартия, метал и стъкло, с цел предаването им за рециклиране.

Разделно събраните количества отпадъци за 2015 г. са както следва:

„Екопак България“ - общо количество разделно събрани отпадъци - 492,72 тона

- количество рециклируеми отпадъци - 132,26 тона
- количество депонирани отпадъци – 360,46 тона

„Булекопак България“ - общо количество разделно събрани отпадъци - 423,238 т

- количество рециклируеми отпадъци - 130.532 тона
- количество депонирани отпадъци - 292,706 тона

Като извод от данните можем да кажем, че през 2015 г. е повишено количеството на рециклируемите отпадъци на 28,84 % от общото количество отпадъци в цветните контейнери, спрямо 26,65 % - през 2014 г. „Булекопак“ подмениха зелените контейнери тип „ракла“ със 110 контейнера тип „иглу“, което също допринася за повишаване качеството на отпадъка, за който са предназначени. През м. февруари 2015 г. в изпълнение на обществената поръчка по „Предоставяне на услуги на общините Шумен, Нови пазар, Велики Преслав, Каспичан и Смядово по предварително третиране (сортиране) на смесени битови отпадъци“, бе сключен договор с изпълнител „Евро Импекс“, които изградиха и оборудваха площадката за сепариране в периода до м.декември 2015 г. с възможност да стартира дейността в началото на 2016 г. Целта е да се намали количеството на отпадъци за депониране. Към същата цел на ел.страница на общината е публикуван регистър на фирмите, които имат разрешение за събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, за да бъдат гражданите информирани, къде регламентирано да предават своите отпадъци.

В изпълнение на подпрограмата за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците, вече се получиха първите резултати от разделното събиране на отпадъците от „зелената система“. Намаляването на количеството биоразградими отпадъци, постъпващи в Регионалното депо за неопасни отпадъци за 2015 г., доведе до намаляване на

отчисленията за тон депониран отпадък с 50% за Община Шумен през тази година. За постигане на целите Регионалното сдружение на общините за управление на отпадъците от област Шумен взе решение за изграждане на съоръжения за третиране на биоразградими отпадъци с възможностите на ОПОС 2014 г. - 2020 г. В тази връзка от м. септември в общината се изпълнява морфологичен анализ на съдържанието на битовите отпадъци.

Организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителните отпадъци на територията на общината се ръководи от Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклируеми строителни материали, както и от мерките в подпрограмата за прилагане на изискванията за строителни отпадъци. Генерираните строителни отпадъци с инертен характер от територията на община Шумен през 2015 г. се приемаха от „Голдън фийлд“ ООД гр. Шумен, в кариера „Златна нива“ и „Пътища“ АД Шумен, в кариера „Мътница“, като изпълнение на проекти за рекултивация, както и на Регионалното депо за неопасни отпадъци в кв. Дивдядово предимно изкопни земни маси за запръстяване на депонираните в клетките отпадъци.

Общината има задължение да утвърждава планове за управление на строителните отпадъци, които са неразделна част от инвестиционните проекти. По този начин се легализира управлението на строителните отпадъци и лицата, които извършват дейности с тях. През отчетния период са съгласувани 37 планове за управление на строителни отпадъци. Също така постъпиха и първите отчети по изпълнение на утвърдени планове за строителни отпадъци.

По отношение на масово разпространените отпадъци за отчетния период, общината няма извършени самостоятелни дейности или такива с организациите по оползотворяване.

Заложените мерки подпрограмата за отпадъците от утайки от ГПСОВ през 2015 г. продължи изпълнението на втория етап от водния цикъл на град Шумен, включващ изграждане на биологичното стъпало на ГПСОВ Шумен, метан-танковете и инсталацията за ко-генерацията на биогаза. През отчетния период бе постигнато решение за ползотворяване на утайките за запръстяване на депонираните отпадъци в регионалното депо.

Депонирането на отпадъците стои на най-ниското ниво в йерархията на управление на отпадъците, въведена с европейското и с националното законодателство. Основна част от усилията на местно ниво за подобряване управлението на отпадъците са насочени към управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци, което може да се постигне чрез ползване на депо, отговарящо на екологичните нормативни изисквания, които минимизират рисковете за околната среда, а също и чрез намаляване на количествата депонирани отпадъци посредством увеличаване дела на рециклираните и оползотворени отпадъци. Това е и целта на подпрограмата за предотвратяване и намаляване риска от депонирани отпадъци.

Основен принос за екологосъобразното обезвреждане на отпадъците има Регионалното депо за неопасни отпадъци Шумен. То е изцяло изградено и се състои от 3 клетки с работна площ от 91,83 дка и капацитет от 905 365 тона. Това е една гаранция и за следващите години, че обезвреждането на отпадъците ще се извършва в съответствие на всички нормативни изисквания, залегнали в условията на комплексното разрешително на Регионално депо Шумен, което през отчетната година бе актуализирано от ИАОС към МОСВ. Община Шумен има внедрена на информационна система за управление на отпадъците с осигуряване на онлайн връзка с Регионалното депо за неопасни отпадъци и компютърна конфигурация за отчитане на количествата постъпващи отпадъци, както и начина им на транспортиране и приемане в депото. С това се улеснява бързия достъп до информация в реално време и общината има възможност за осъществяване на пряк контрол. През изминалата 2015 г. от територията на общината са депонирани 24 814,875 т битови отпадъци, които са с близо 1000 тона по-малко от депонираното количество за 2014 г. И през 2015 г. продължи практиката за сключване на 3-странните договори за приемане и депониране на отпадъци на Регионалното депо за неопасни отпадъци, между Община Шумен, „Титан БКС“ ООД и генераторите на производствени неопасни отпадъци, като броя им за 2015 г. е 16. По този начин се постига от една страна системен контрол на постъпващите в депото отпадъци, така и провеждане на политика за ограничаване количеството депонирани отпадъци при лицата, които ги образуват. Част от мерките, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци (рециклиране и оползотворяване на биоразградимите и рециклируемите от хартия, метал, пластмаса и стъкло и др.), както и на строителните отпадъци, включени в предходните подпрограми, имат съществен принос и за предотвратяването и намаляването на депонираните отпадъци.

Според Наредба №7 от 19.12.2013 г. размерът на отчисленията за тон депониран отпадък на регионалното депо възлизаше на 29,52 лв. за всеки тон. Така за 2015 г. сме привели 732 535 лв в набирателната сметка към РИОСВ Шумен. Като имаме пред вид, че те се заплащат от събраните суми на такса „Битови отпадъци“, всеки жител на общината трябва да направи необходимото за намаляване количествата отпадъци постъпващи в депото.

Информирането и участието на обществеността е основен компонент от всяка програма за управление на отпадъците. От особена важност е да се повишава разбирането сред населението и бизнеса за приоритетния ред на това как да се справяме с отпадъците, както и за отговорностите на всеки, който образува или допринася за образуването на отпадъци, включително и отговорността да покрива пълните разходи за своите действия. За целта една от стратегическите цели в настоящата Програма за управление на отпадъците на Община Шумен 2015-2020 г. е „Превръщане на обществеността в ключов фактор

при прилагане йерархията на управление на отпадъците“. Подпрограма за информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците е насочена към постигане на тази стратегическа цел. В тази връзка през м.юли 2015 г. обществеността бе уведомена, за подаване на предложения и мнения в процеса на изготвяне на настоящата програма чрез сайта на Община Шумен, а след нейното изготвяне бе предоставена за обществено обсъждане. Важна предпоставка за постигане на заложената цел са провеждането на общински и национални кампании за почистване от отпадъци чрез доброволно участие на гражданите в ежегодната акция за почистване на гр. Шумен през м.април-май, участието на общината в кампанията на bTV „Да изчистим България“, заедно с организациите по оползотворяване. В резултат на тези акции са събрани и предадени в регионалното депо през отчетната година 136,46 т битови отпадъци. Специално внимание се обръща и на работата с децата в детските градини и училищата на територията на общината, предвид създаването у тях на устойчиви нагласи и поведение относно отпадъците.

II. Програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за нивата на фини прахови частици ФПЧ_{10} в атмосферния въздух на община Шумен

На основание чл. 27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух и съгласно Заповед № РД 580/17.07.2007 г. на МОСВ, през 2011 г. в Община Шумен е приета „Програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за нивата на фини прахови частици ФПЧ_{10} в атмосферния въздух на община Шумен” с период на действие 2011 - 2014 г. През 2015 г. община Шумен продължи да работи по горепосочената програма, чийто срок бе удължен до 2015 г., с Решение на Общински съвет Шумен. През 2016 г. предстои да бъде разработена и приета нова общинска програма.

В програмата са заложили осем цели за изпълнение през периода. Основно за показателите, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в гр. Шумен, общината разчита на данните, които получава от АИС на РИОСВ - Шумен. Тя е част от Националната система за мониторинг и съгласно класификацията се отнася за пункт за мониторинг, АИС - Шумен е за градски фонов пункт, с обхват 2 км. Данните, които се получават, се отнасят до концентрациите на ФПЧ_{10} , серен диоксид, азотен диоксид и озон при непрекъснат 24-ов режим на работа. Едновременно с това се дават данни за средночасови, среднодневни и годишни периоди. Поради ограничените месеци на работеща АИС през 2015 г., получените данни, не дават ясна и точна информация за състоянието на атмосферния въздух през цялата година.

Според отчетените нива на замърсяване на въздуха от лабораториите на РИОСВ, в района на гр. Шумен се наблюдава повишение на стойностите на CO_2

и фини прахови частици през зимните месеци. Основната причина е, че много домакинства и сгради се отопляват на твърдо гориво - дърва, въглища. Въпреки това през 2015 г. се наблюдава намаляване на превишаванията на фини прахови частици, в сравнение с други години. Отново тези превишавания са отчетени през отоплителните периоди - месеците януари, февруари, ноември и декември.

За високата запрашеност допринасят и строително-ремонтните дейности по подмяна на ВиК мрежата, прекарване на газопровод, ремонт и рехабилитация на улици и пр. За увеличаване концентрацията на фини прахови частици в атмосферния въздух спомага и растящият брой на автомобилите, движещи се в града. Това изисква обстоен преглед, анализ и регулиране на движението в гр. Шумен, особено в пиковите часове.

Една от превантивните мерки за намаляване на запрашеността е като при поддържане на уличната мрежа през зимния сезон, да се използват луга и химични заместители, вместо пясък. През 2015 г. „Титан - БКС“ ООД продължиха да обработват уличната мрежа против замръзване със сол и луга. Пясък е използван единствено при напълване на дървените сандъци за опесъчаване на пешеходни участъци. И през 2015 г. се изпълни възможно най-ранното отпочване на миене на уличната мрежа на гр. Шумен. Включва се и поэтапно ограничаване на ръчното метене по улиците на гр. Шумен и замяна със специализирана техника, гарантираща отстраняването на праха от настилките без разпрашване. През 2015 г. продължава разширяването на обхвата от уличната мрежа чрез машинно метене, като по този начин се предотвратява запрашването на атмосферния въздух с фини прахови частици.

По отношение на отоплението община Шумен е въвела улеснени процедури за газифициране на домакинства, а при осъществяване на ремонт и рехабилитация на общински сгради, при възможност отоплението се осъществява с природен газ. Относно качеството на атмосферния въздух и управлението на енергийната ефективност изградената газопреносна мрежа през 2015 г. е 3243.23 м.

При осъществяване на строителни дейности, се прилага системен контрол на строителните фирми, относно почистване на гумите на камионите, обслужващи строителни обекти, задължително покриване на товарните автомобили, носещи пръст, пясък и други насипни материали. Издаваните удостоверения , относно маршрута на транспортното средство, също допринасят за контрола и регламентирането безопасността и предотвратяване разпиляването на строителни отпадъци.

Друга мярка, при изпълнение на инвестиционните проекти, е да се спазват изискванията за затревяване и залесяване на площи, които също допринасят за намаляване на емисиите на FPCH_{10} от потока МПС.

Продължава практиката като превантивна роля за намаляване на емисиите FPCH_{10} , да изпълняват роля изготвянето на планове за управление на

строителните отпадъци като част от инвестиционните проекти. През 2016 г. в община Шумен постъпиха и първите отчети за 2015 г., относно план за управление на строителните отпадъци на фирмите „Попов и сие“ ООД и „ЧТК“ АД.

Независимо от изпълнението на заложените мерки в *Програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за нивата на фини прахови частици $ФПЧ_{10}$ в атмосферния въздух на община Шумен*, гр. Шумен остава един от 29-те града с превишаване на допустимите норми за чистотата на атмосферен въздух, което налага изработване на нова програма, включваща анализна част и планиране на мерки най-малко за следващите 3 години, с цел постигане на трайни положителни резултати, относно намаляване замърсяването на атмосферния въздух с $ФПЧ_{10}$ на територията на общината и по-точно на град Шумен.

Регламентираният брой позволени превишения на средноденонощните ПДК за $ФПЧ_{10}$ в рамките за една година е 35, а през 2015 г., регистрираните превишения са 66 на брой. В сравнение с 2013 и 2014 г., тези стойности бавно се понижават, което е положителната тенденция, но още сме далеч от допустимите стойности. Въпреки това тенденцията не трябва да бъде нарушена и за следващите години .

Така основен замърсител на атмосферния въздух на територията на град Шумен остава финият прах - $ФПЧ_{10}$. И поради тази причина в изготвянето на новата програма ще се наблегне на мерки, които да доведат до понижаване на концентрацията на фини прахови частици в атмосферния въздух. И в тази връзка за по-пълноценно решаване на проблема с чистотата на атмосферния въздух, община Шумен ще разчита и на финансиране по ОП „Околна среда“, във връзка с възможностите за подмяна на горивни и изпускателни устройства, филтри за димни газове, което от своя страна ще доведе до намаляване на замърсяването на въздуха с фини прахови частици и CO_2 .